

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Projekt CZ.1.07/1.1.00/08.0094 Vzdělávání pro udržitelný
rozvoj v environmentálních a ekonomických souvislostech**

Asociace pedagogů základního školství České republiky

www.vcele.eu

02 Člověk a společnost

Učební list

Ročník: 6

Doporučený počet hodin: 1 – 2

Autor: Mgr. Miroslav Háša

Editace a grafická úprava textu: Mgr. Bc. Anna Doubková

© 2013 Asociace pedagogů základního školství České republiky

Ilustrační obrázky jsou použity v souladu s podepsanou smlouvou s Milanem Lesniakem a s licencemi k fotodokumentaci projektu VUREES a databáze software Inspiration.

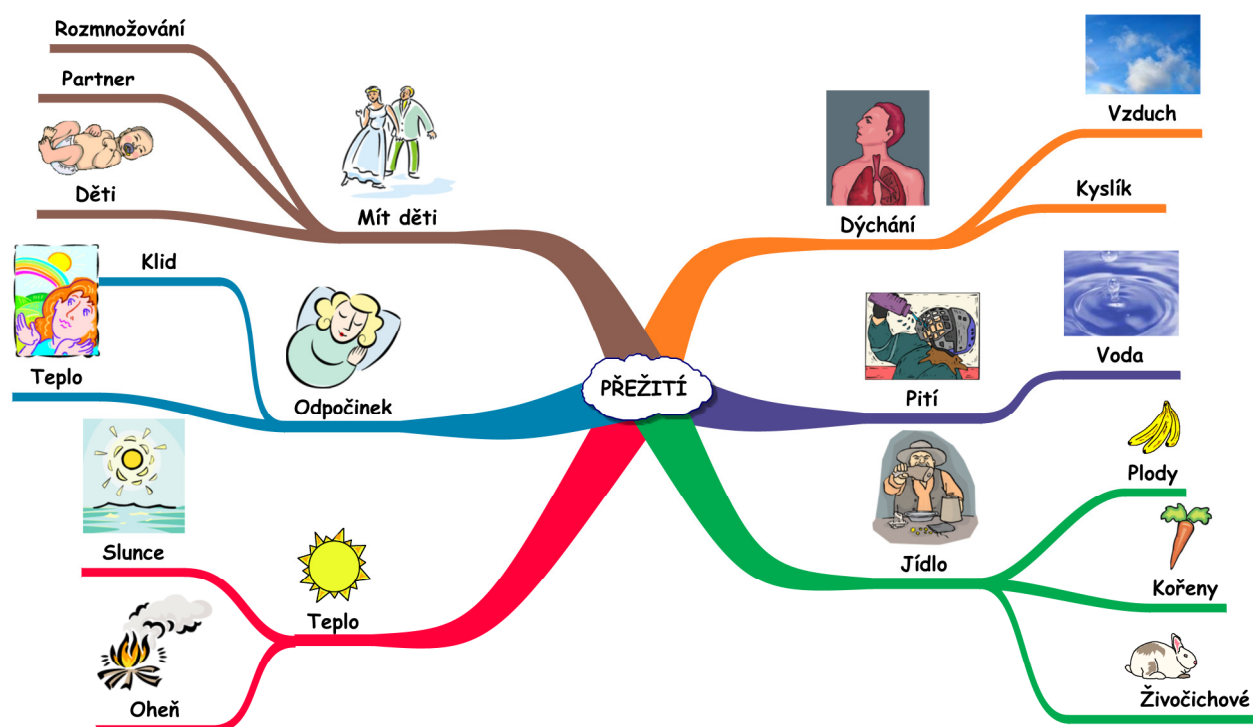

Tento projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky

02 Člověk a společnost: učební list

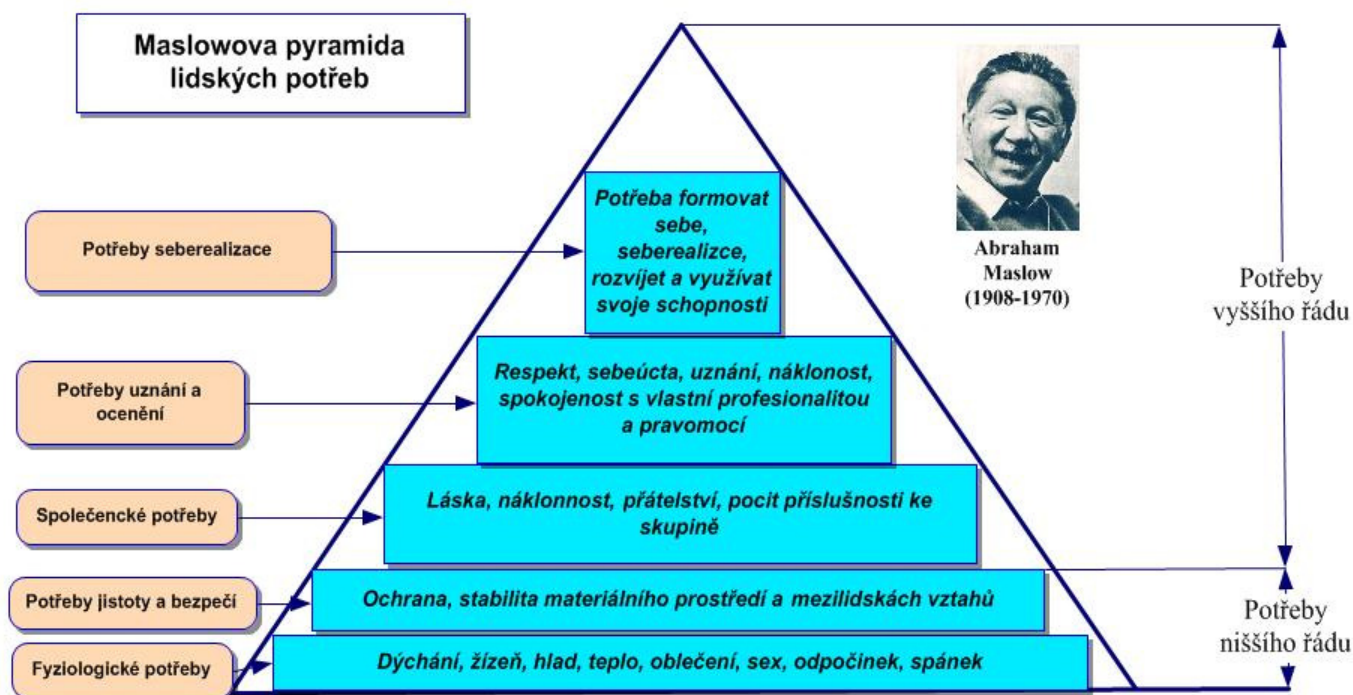
Když žil na naší planetě pračlověk, nebyly supermarkety, plasty, tašky ani skleněné lahve. Pračlověk žil v souladu s přírodou. Bral si z přírody pouze to, co spotřeboval. Tlupa, ve které pračlověk žil, mu poskytovala domov. Dělbá práce v tlupě rozdělila lidi na lovce, hlídače dětí a ohňů, později na chovatele domácích zvířat, pěstitele rostlin a v dalším jejich vývoji vznikla řemeslná výroba (výroba zbraní, šatů, bot, náradí, nádobí, ...).

Pračlověk toho k přežití moc nepotřeboval. To ukazuje i následující myšlenková mapa popisující základní fyziologické potřeby, bez kterých člověk nemůže žít.

Člověk se postupně vyvíjel. Došel ke společenství, ve kterém si většinu základních fyziologických potřeb kupuje za peníze. K doplnění nutno uvést, že člověk však má i jiné potřeby než fyziologické, které jsou uvedeny v pyramidě lidských potřeb.

Americký vědec **Abraham Maslow** (1908 - 1970) sestavil tuto pyramidu:

Výměnný obchod a vznik peněz

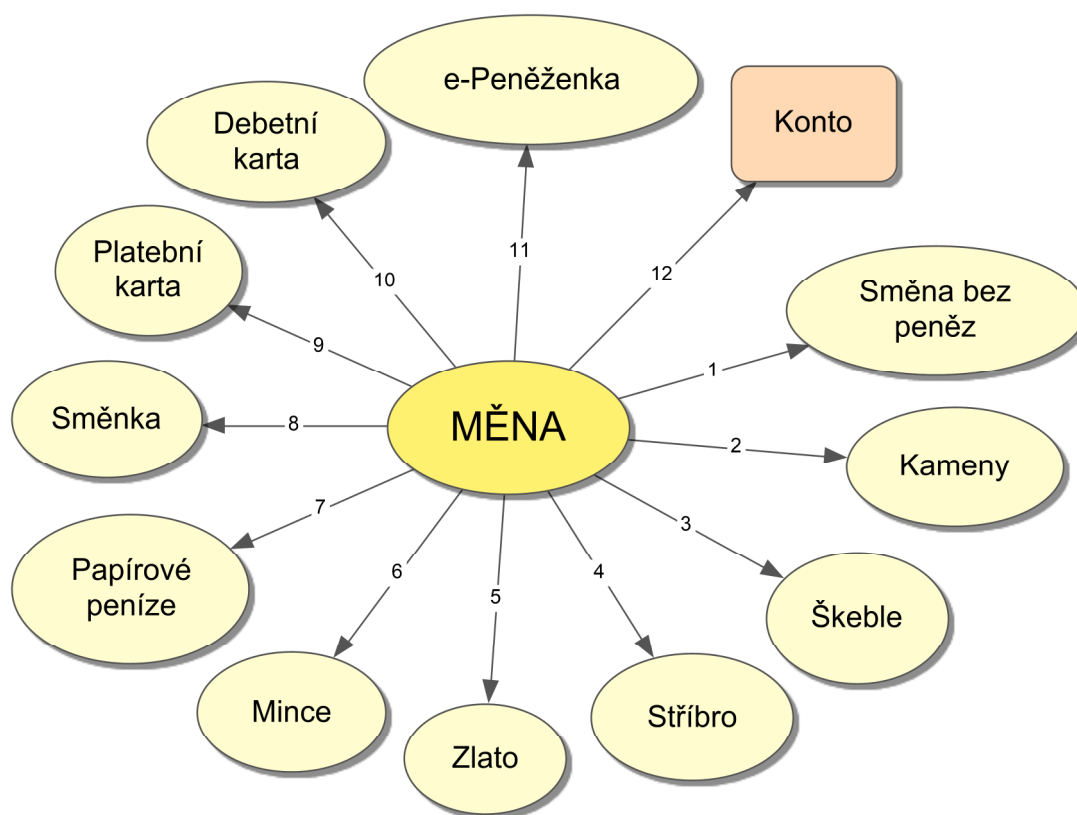
Nejdříve se lidé soustředili na chov zvířat, na pěstování rostlin a výrobu nejrůznějších nástrojů a náradí. Vznikly podmínky pro směnný obchod. „Ten uměl to a ten zas tohle“. **Předkové své potřeby uspokojovali směnou zboží a služeb.** Něco za něco. Jak však vyměnit králíka za koně? Kolik králíků za jednoho koně?

Vraťme se ještě na chvíli do minulosti. V 10. století vznikl v některých zemích otrokářský řád, kdy se otrokář staral o své otroky, kteří pro otrokáře pracovali. Otrok nebyl svobodný. Patřil svému pánovi – otrokáři, který se o něj dobře nebo špatně staral.

V období feudalismu vlastnili feudálové majetek (pole, louky, lesy) a pronajímali (propachtovali) ho svým poddaným. Poddaní byli svobodní a pracovali na majetku svého panovníka, aby přežili. Za tento pronájem museli odvádět „desátek“ svému panovníkovi.

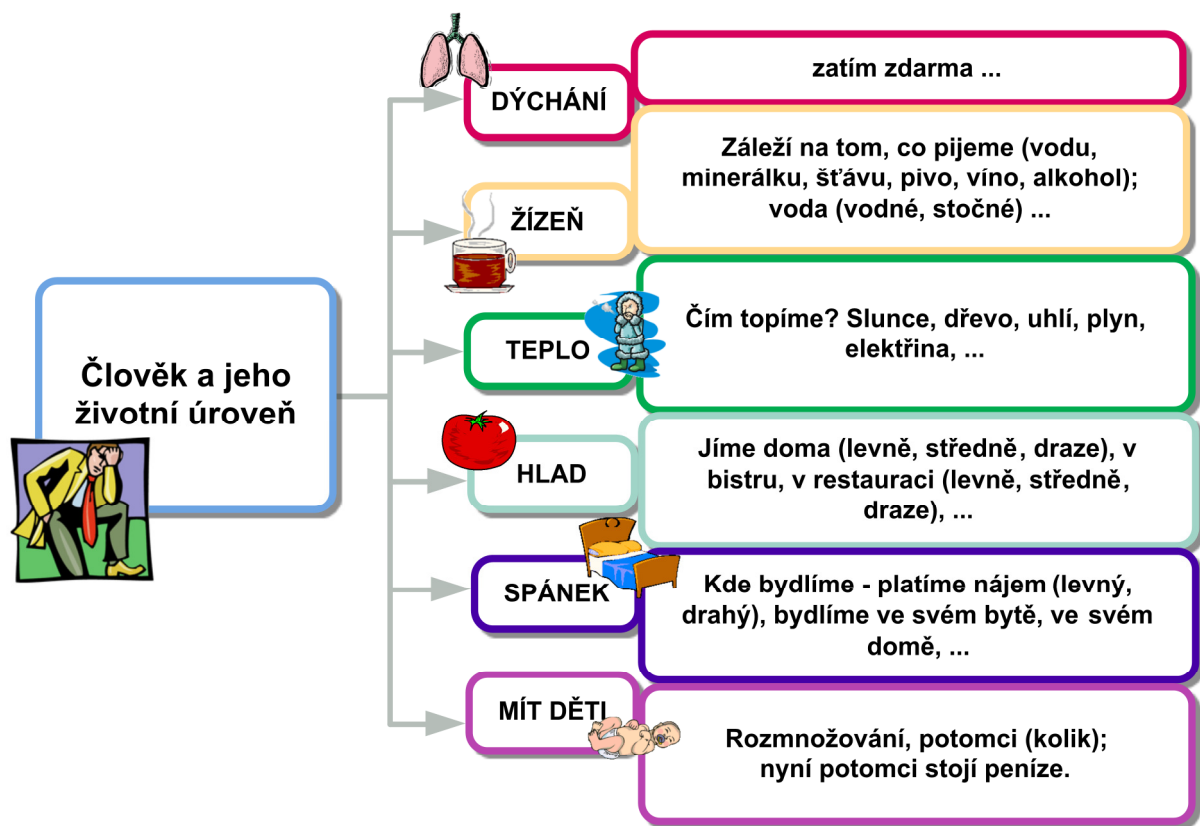
Poptávka po výrobcích se zvyšovala. Zvyšovala se výroba. Obchod kvetl.

S rozšiřujícím se obchodem vznikla potřeba univerzální směnné jednotky

Po různých pokusech platit škeblemi, kameny, drahými kovy (stříbro, zlato), vznikly peníze – mince. Později vznikly papírové peníze, směnky, osobní účty u bank, platební a debetní karty, elektronické peněženky. Nyní dokonce nemusíme mít v bance žádné své peníze, ale máme-li debetní kartu, banka nám peníze půjčí.

V současné době platíme penězi skoro za vše, a to i za základní životní potřeby. Vznikly státy a státečky. Republiky a knížectví. Lidé žili a pracovali. Stát vynakládal peníze na jejich bezpečnost, vzdělání a zdraví. Stavěl silnice, mosty, školy, nemocnice. A obchod vzkvétal. Současní lidé bydlí v domech s vodovodem, s kanalizací a odpadem. Do bytů byla zavedena elektřina a plyn. Lidé mají větší pohodlí a zvýšila se životní úroveň.

Za většinu základních životních potřeb platíme

Po čase přijde vyúčtování. Peníze musíme poslat do určitého termínu. Můžeme je poslat prostřednictvím pošty nebo elektronicky přímo z našeho bankovního účtu na účet dodavatele elektřiny, vody a plynu.

Pohodlí většinou stojí peníze a my, lidé, musíme peníze získat vlastní pracovní aktivitou, investovat svůj čas - většinou prací v zaměstnání.

Dnes k přežití potřebujeme peníze!

